

UNIVERSITAS **MAGASINET**

PORNO

DEN HARDE SAMTALEN

Samtalen tar uventet en ny vending. Den ellers åpne vennegjengen, som snakker om alt, beveger seg plutselig i uttråkket mark. En spør: «Ser dere på porno?». Det blir stille, før samtalen raskt handler om objektivisering av kvinner, en Netflix-serie om rasisme i pornografi eller at barn i barneskolealder har tilgang på pornografi altfor tidlig via smarttelefonene sine. Det konkluderes med et sukk. Plutselig dreide samtalen seg mer om strukturer enn om egne vaner. Fjoh!

Spesielt vanskelig virker det for jenter å snakke om porno, som så vidt tør å uttale «onanere». Og enda verre for feminister. Hvordan skal en feminist overhode forholde seg til porno der gutter som «putter ståpikken ned i halsen på jenta til hun brekker seg og gråter, og mens det renner maskara sier han «se på meg, se på meg», som tidligere pornoskuespiller Caroline Omberg sier i intervjurekken «Fem om porno?».

For ikke å glemme guttene. Hva gjør fremstillingen av kjønnsrollene med gutters syn på hva sex «skal» være. I magasinet skriver Knut Finnset om da han måtte ta en pause fra pornoen, da «vanlig» samleie ikke lenger kunne måle seg.

I dag er pornografi bare et tastetrykk unna, og skal vi tro Omberg har pornografien blitt hardere og mer undertrykkende siden den inntok folks nettlesere. Porno er åpenbart ikke t nytt fenomen likevel.

I Pompeii peker et fallossymbol, risset inn i brostein, mot et over to tusen år gammelt bordell – som forøvrig også er det eneste stedet i vulkanbyen med kø den dag i dag. Folk vil se veggmaleriene på innsiden. Et av disse ser du på forsiden av denne utgaven. For skal man tro veggmaleriene i Pompeii har pornografien kommet for å bli. Det nytter derfor ikke å late som at den ikke finnes.

Norske Anne Sofie Steen Sverdrup jobber med å lage et alternativ til mainstream-pornografien. Ut i fra et feministisk ståsted vil Steen at pornoskuespillerene skal gjøre det de har lyst til foran kamera. På den måte kan man kanskje ha en samtale om pornografi, som ikke ender med å handle om moralske dilemmaer?

Det heier vi på! Ingen bør trenge å stå til ansvar for pornovanene sine – heller ikke en feminist.

REGINE STOKSTAD
magasinredaktør

HANNA KRISTIN
HJARÐAR
magasinfotosjef

Forsidefoto: Regine Stokstad
Veggmaleri fra bordellet Lupanar i Pompeii.

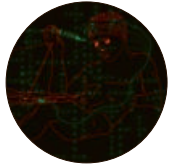
PORTRETET
BENTE TRÆEN
side 4 til 7

REPORTASJEN
ALTERNATIV PORNO
side 8 til 13

PORNOPRATEN
5 OM PORNO
side 14 til 17

ESSAY
PORNOPAUSEN
side 18 og 19

HENRIK GIÆVER QUIZMASTER OG QUIZBOKFORFATTER

M QUIZ

1. Det er igjen diskusjon om Pluto burde defineres som en planet eller en dvergplanet. I hvilket år mistet Pluto sin status som planet?
2. Hva defineres av Bokmålsordboka som «pengevelde, riksmannsstyre»?
3. I Disney-universet, hvem eier hunden Pluto?
4. Hvem, i samme univers, eier hunden Bolivar og hva slags rase er den?
5. Hvilken norsk forfatter skrev historien «Berre ein hund», som først ble trykt i 1887?

20. 1905: Stortinget erklærer unionen mellom Norge og Sverige for oppløst. 1940: Kong Haakon VII fortaler Norge på grunn av andre verdenskrig. 1945: Kong Haakon VII returnerer til Norge etter krigen.

6. Hvilke land grenser landet Georgia til?
7. Hvilke delstater grenser den amerikanske delstaten Georgia til?
8. I hvilket søramerikansk land er Georgetown hovedstad?
9. Israel vant ESC i helgen. Har landet noen gang vunnet konkurransen før i år?
10. Hvilket land er mestvinnende i konkurransen?
11. Hva er undertittelen på den nyeste filmen i «Avengers»-serien?

14. Sverige
15. Margrethe Munthe
16. Karl Ove Knausgård
17. Vårhøyden
18. Fire årstider/De fire årstidene (Le quattro stagioni) av Antonio Vivaldi
19. Michelangelo's statue av David

12. Hva står forkortelsen ISBN for?
13. Hvilket tilnavn har Ludwig van Beethovens femte symfoni?
14. Fra hvilket land kommer selskapet Electrolux?
15. Hvilken norsk forfatter skrev sangen «17. mai er vi så glad i»?
16. Hvilken norsk forfatter har skrevet bøkene «Om høsten», «Om vinteren», «Om våren» og «Om sommeren»?
17. Den nest største byen i Israel heter Tel Aviv. Hva betyr navnet på norsk?

Carolina
8. Guyana
9. Ja, i 1978, 1979 og 1998
10. Irland (7 ganger)
11. Infinity War
12. International Standard Book Number
13. Skjebnesymfonien

18. Hva er navnet på både en type pizza og et musikkverk av en italiensk komponist?
19. Hvilken statue (laget mellom 1501 og 1504) av en bibelsk skikkelse står utstilt i Galleria dell'Accademia i Firenze?
20. Hvilke tre begivenheter i norsk historie skjedde den 7. juni i henholdsvis 1905, 1940 og 1945?

1. 2006
2. Plutokrat
3. Milke Mus
4. Donald Duck og St. Bernhardshund
5. Per Sivle
6. Aserbajdsjan, Armenia, Russland og Tyrkia
7. Sørl-Carolina, Florida, Alabama, Tennessee og Nord-

RONJA MED HJERTET I HÅNDEN

BOKHYLLA TIL RONJA PEREZ MØYSTAD ER FULL AV KJÆRLIGHET OG KONTROVERS. – DET ER SIKKERT MANGE FEMINISTER SOM HADDE SNUDD SEG I GRAVEN HVIS DE HADDE LEST DENNE BOKEN.

tekst: SELMA JONER foto: LUCAS LEONARDO IBANEZ-FEHN

The dying animal (2001) av Philip Roth

Denne handler om litt av det samme som den «Rettstridig forføyning», bare fra motsatt perspektiv, mannens seksualitet. Hovedpersonen er en 66 år gammel anerkjent professor som er veldig svak for

female beauty. Hvert år velger han seg ut noen jenter han har lyst til å ligge med. Så blir han veldig tiltrukket, eller forelsket, i en tjuefire år gammel jente. Hun synes han er interessant fordi han er eldre og kan lære henne noe. Han er derimot ikke veldig interessert i å høre hva hun har å si. Han er mer interessert i å ligge med henne. Det er kanskje typisk for kvinner å være redd for at mannen ikke skal synes hun er intelligent nok, mens menn kanskje er mer redd for at kvinnen ikke har lyst på ham. Det er sikkert mange feminister som hadde snudd seg i graven om de hadde lest den.

Free women, free men: Sex, Gender, Feminism (2017) av Camille Paglia

Jeg synes denne er vanskelig. Det er litt typisk meg å finne ting jeg er enig i og liker, og så skummer jeg gjennom alt det andre som hand-

ler om historie og sånt – og det er noe Camille Paglia er veldig opptatt av. Hun er en feminist som også er kritisk til feminisme, mange ville sikkert sagt at meningene hennes er for ekstreme. Man blir sånn «herregud så slem du er». Når hun snakker om voldtekstkulturen mener hun at feminister lærer opp kvinner til å se på verden som et fint og trygt sted – og at det ikke nødvendigvis er sannheten, kvinner vil alltid være i «*sexual danger*». Vi snakker om hvordan vi ønsker at verden skal være og glemmer å ta stilling til hvordan verden faktisk er. Hun sier mye jeg er uenig i, men hvis jeg skal være interessert i feminisme kan jeg ikke bare sitte på rommet mitt og lese de tingene jeg allerede liker.

RONJA PEREZ MØYSTAD

- Hva: Tekstforfatter/skribent.
- Aktuell med: «Bitch City», en miniserie på NRK P3 hun både har skrevet, regissert samt spiller i sammen med Tori Marie Kongsvold.

«Hvis jeg skal være interessert i feminisme kan jeg ikke bare lese de tingene jeg allerede liker»

Ronja Perez Møystad

The art of loving (1956) av Erich Fromm

Denne er veldig søt. Jeg er veldig opptatt av kjærlighet, men det er jo sikkert alle. Den problematiserer det at man som menneske fokuserer på det å bli elsket og

ikke å være en person som elsker. Da jeg leste den sa en venninne at: «Det er jo den boken Frida med hjertet i hånden leser». Har dere sett den filmen? Den minner meg litt om meg selv. Jeg var også sykt forelsket da jeg var elleve år. Erich Fromm er psykoanalytiker, og snakker om alt fra erotisk kjærlighet til moderlig kjærlighet som er ubetinget. Ubetinget kjærlighet, det er jo det alle ønsker seg mest av alt her i verden. Han skriver om at man kan finne kjærlighet i det kreative. Kjærlighet handler mye om å føle seg sett, og det blir du hvis du jobber kreativt. Hadde jeg ikke drevet med noe kreativt hadde jeg kanskje følt at alt det kjepe som har skjedd, alle nederlagene og de absurde situasjonene, bare hadde vært dritt. Nå ser jeg på det som erfaringer, litt som i en film – man bare observerer seg selv og lar seg drive med livet.

Rettstridig forføyning (2014) av Lena Andersson

Boken handler om skamløs kjærlighet. Hovedpersonen blir ekstremt forelsket i en mann som sender ganske tydelige signaler om at han ikke er interessert

i henne. Likevel fortsetter hun, og pynter seg hver dag i tilfelle hun skal møte ham. Jeg tror mange kan kjenne seg igjen i det å bli rusa på en annen person. Han kommer plutselig tilbake, for så å forsvinne igjen. Hun vet aldri hvor hun har ham. Det er det Sissel Gran kaller «kjærlighets-hekt». Alle venninnene hennes sier sånn: «Herregud har du ingen selvspekt?», og hun står i det og svarer: «Jeg har ingen stolthet, for stolthet henger sammen med skam og ære, og jeg er skamløs». Og det er jo litt det kjærlighet handler om da?

OPPOSISJON: Seksualvneforskeren tror interessen for sex kom sammen med lesning av 70-tallenes feministiske bøker som «Crème Fraiche» av Suzanne Brøgger. Sammenhengen mellom feminismen og sex er tydelig, mener hun. –Det har masse med det å gjøre. Gutta kan ture fram og gjøre som de vil, mens damene må passe seg. Det er en type urettferdighet som jeg føler en opposisjon mot.

NÅR DU HAR RIDD EN JÆVLIG BRA ØKT

tekst: STINE G. BERGO foto: CAMILLA LIE

HEAD IN TOILET, GAGGING, CREAM PIE, FISTING ... SEXFORSKER BENTE TRÆEN TROR VI HAR ET FRODIGERE SEKSUALLIV ENN DET VI HADDE FØR PORNO.

– **Altså asfyksiasjon**, *asphyxiation*, hvor de, ja, jeg behøver jo ikke akkurat å brette ut hvordan det foregår. Men du tar en plastpose over hodet så du nesten kvæles, og orgasmen skal da oppleves ekstra oppleves intenst. Bente Træen drar en imaginær pose over hodet.

– Da kan det selvfølgelig gå galt. Noen kan trigges til å prøve det. Men det er ikke vanlig!

Vi snakker om porno. Lårene klistres til benken på Valkyrien i Oslo i solsteiken, og Bente Træen skal snart hjem og plante noen nykjøpte valmuer i hagen på Ellingsrud. Men vi holder på henne litt til. For Træen er en evig kilde til visdom når det kommer til sex og porno. Med en doktorgrad i unge nordmenns seksualvaner, og forskningsprosjekter som rommer alt fra one night stands til Eldres seksualliv, er det ikke rart Træen snakker om sex som været mens folk farter forbi oss. *Asphyxiation* er en av pornonisjene forskeren er ubekymret for at skal bli hverdagskost i den jevne persons sexliv.

– Det var noen rockestjerner som døde av det på 90-tallet, men det kommer aldri til å bli mainstream, sier hun.

– Når det gjelder porno har vi ofte en tendens til å være bekymret på vegne av en ukjent majoritet. Men ikke for oss selv. For jeg har stålkontroll, parodierer hun.

– Sex har alt med oss å gjøre

Seksualvaneforskern kommer fra Oslo. Men det er noe rart med dialekten hennes.

– Det er en god blanding av masse forskjellig, forklarer Træen. Som barn rakk hun nemlig innom Bærum og Lier, før farens ingeniørarbeid tok dem til Raufoss, og Tysk-

land og Sveits (hun snakker fortsatt tysk «etter tre dager i Tyskland eller litt vin»). Skoleveien var først i Husnes på vestlandet, før i Mo i Rana fra hun var 9 år. Træen vendte tilbake til fødebyen da hun kom inn på odontologistudiet ved Universitetet i Oslo. Studielånet ble etterhvert for høyt til å slutte, syntes hun.

– Det var ikke noen dans på roser, de årene der. Men det å ha disiplin, å forholde seg

«Seksualitet er på en måte det innerste man har. Det er noe som berører alle, hvor alle potensielt er veldig sårbare»

til en timeplan og ikke utsette ting, fikk jeg innprenta. Det har hjulpet meg hele livet, sier hun.

På fjerde året fikk unge Træen mulighet til å bli med på et forskningsprosjekt om kvinnelige tannlegers livsløp og yrkeskarriere, og satte en pause på odontologi-lesingen.

– Det var i bunn og grunn rein sosiologi, så da skjønte jeg at jeg kunne bli tannlege, men også drive med masse forskjellig, sier hun.

«Masse forskjellig» ble andres sexvaner. Bortsett fra «borre litt på venner» noen lørdager, varte tannlegekarrieren under ett år. I 1993 sto doktorgraden i helsepsykologi

klar.

– Jeg har alltid syntes sex er spennende. Både fordi det er såpass privat, tabubelagt på mange måter, og fordi det er så utrolig knytta til alt vi gjør. Vi later som det ikke har noe med oss å gjøre, men har alt med oss å gjøre, sier Træen. De mørke solbrillene er vendt mot journalist.

– Seksualitet er på en måte det innerste man har. Det er noe som berører alle, hvor alle potensielt er veldig sårbare.

Porno og Askepott

Det er altså ikke overraskende at funnene er mange når man googler «Bente Træen sex». Det samme gjelder «porno».

Træen er positiv til porno. Tro mot sin profesjon henter hun fram tall der hun kan. Studiene hennes viser at de fleste, dog menn mer enn kvinner, er overveiende positive til porno. Par som ser på porno har bedre seksuelt klima enn de som ikke gjør det, forteller Træen.

– Jeg tror de yngre generasjonene nordmenn har et mer frodig seksualliv enn tidligere generasjoner.

– Har sex blitt mer teknisk enn før?

– Å kunne litt teknikk faktisk er en god ting, sier forskeren og legger armen over benkeryggen.

– Tenk på en elsker eller elskerinne du har hatt som du hadde det *jævlig* bra sammen med. Da vil du sannsynligvis tenke på hvor følelsesmessig intime deres er eller var, men også på hvor godt det er eller var å ha en partner som kjenner deg seksuelt og setter din nytelse i fokus.

Gagging, cream pie, fisting, head in toilet – man kan namedroppe mang et søkeord over seksuelle praksiser fra pornosider. ►►

PLUKKE BLOMSTER: Træen mener nordmenns sexliv har blitt mye frodigere enn før vi hadde porno. Kanskje like fordig som valmuene hun skal hjem og plante på Ellingsrud?

◀◀ Har ikke det negativ påvirkning, spesielt på unge som ikke har annen seksuell erfaring?

– Hvis du hadde dette mennesket i et eksperimentrom, og vedkommende ikke fikk noen annen innflytelse enn bare fra filmen, da tror jeg du har et poeng, sier Træen og ser ut over den vesle gressplenen.

Hun liker å sammenligne porno med Askepott. Jo mer erfaring fra det virkelige liv man får, jo mer forstår man at man trolig ikke ender med adresse Slottet og ektemann Prinsen – man skjønner at det er fiktivt.

– Man kan mislike porno så mye man vil.

Men som forsker får man ikke lov til å dra konklusjoner om pornoens effekt på bakgrunn av hva man selv liker og ikke liker.

Igjen viser sexforskeren til tallene sine. 95 prosent av unge nordmenn har mainstream sex, viser studiene hennes, og søkehistorikken deres på pornosider vil være rimelig innenfor det repertoaret. En kvinnes vil videre være mer i «Fifty Shades of Grey»-baner.

– Mange liker *light* BDSM med litt *bondage* og sånne ting, utdypes Træen. Kvinner vil dessuten ha historien.

– Den danske pornoforskeren Berl Kutchinsky fant at mange kvinner hadde ganske

BDSM-inspirerte seksuelle fantasier. Men det er ikke hvem som helst som får ha sex med henne. Hun drømmer om han ene, den kjekkeste hun kjenner som elsker henne så høyt, og som er så redd for at hun skal forsvinne at han binder henne fast.

Menn foretrekker det kontekstløse.

– Menn vil projisere seg selv inn i et bilde.

Når hun ligger der og skrever med beina kan han bare gå inn der med pikken sin og hoppe på, sier hun og gestikulerer, mens 11-trikken heldigvis dundrer forbi.

– Han behøver ikke si god dag engang, og slett ikke si adjø, ikke sant. Det er bare å komme og gå. Slippe kurtise og vage løfter om mulig kjærlighet.

Finne på andre ting

Svetten siler i sola på Valkyrien. Vi har snakket om sex og porno i en time. Træen kunnskap er bunnløs, men seksualvaneforskeren må snart hjem og lese sensur på en masteroppgave. Livet er mest en «løypestreng» mellom Blindern og Ellingsrud, forklarer femtittreåringen. Er hun lei av livet som professor?

– Nei, for i bunn og grunn har jeg verdens beste yrke. Men det er ganske mange ting jeg har lyst til å gjøre i livet, og jeg begynner jo å få dårlig tid, da. Jeg blir nok ikke en av de som sitter på emiratlesesalene, det tror jeg ikke. Da skal jeg finne på andre ting, sier hun.

Træen vil jobbe med egne prosjekter, ha lange dager i sommerhuset på Lesbos i Hellas og lese bøker. Hun er forfatter selv, men av faglitterære bøker. For så vidt holder hun på med noe, sier hun. Skjønnlitteratur?

– Ja. Jeg har et manus liggende, men det er ikke bra nok.

– En roman eller...?

– En roman, ja.

– Vil du si hva den handler om?

– Nei, jeg vil ikke si hva den handler om.

Hun dekker ansiktet med hendene, ler:

– Jeg kjenner jeg blir fryktelig sjenert av å snakke om det!

Hest er best!

Vi går over til noe annet. Hva gjør seksualvaneforskeren når hun slapper av? Hun ser mye på Viasat History, forteller hun. Netflix? Dårlige romantiske komedier?

– Når jeg skal være riktig snill med datteren min ser vi «The dress that says yes». Det er faktisk ganske fascinerende, og ekstremt eksotisk for meg som aldri var en hvit brud eller noe sånt.

Træen har vært gift to ganger (nå er hun singel og «bestemmer sjøl»). Ingen av bryllupene var særlig romantiske, og selv om hun mener hun er en romantisk person, har hun innfunnet seg med at livet ikke alltid blir som i eventyrene.

– Jeg kunne jo godt tenke meg at livet mitt skulle bli sånn som på film, men jeg har ikke noen tanker om at det skal bli det. Jeg tror jeg er ganske realist, sier hun.

En ting snakker Træen like ivrig om som seksuelle vaner. Hesten Handsome har hun hatt i fire år, men hun har hatt to hester tidligere. Hun tok opp ungdomsinteressen for hester etter at hun var med på en studie på hestejenters selvpoppfattelse – hvor hun fant at jenter som driver med hest har en høyere grad av mestringsfølelse enn andre, og at kvinnelige ledere ofte rir.

– Altså, apropos sex: Alle vi damene i stallen er jo enige i at når du har ridd en jævlig bra økt, ridd for en ekstern trener for eksempel, og det har gått skitbra – da er det mye bedre enn sex. Det er helt fantastisk.

«Menn vil projisere seg selv inn i et bilde. Når hun ligger der og skrever med beina kan han bare gå inn der med pikken sin og hoppe på»

ANTALL PARTNERE: Seksualvaneforskning har endret seg, mener Træen. – Da jeg begynte å forske var man opptatt av prevensjonsbruk og antall partnere. I dag er man mer, det er bare en sånn derre hunch jeg har, mer opptatt av kjønn og kjønnsidentitet. Faget utvider seg hele tiden, og det er noe av det som gjør det veldig spennende, sier hun.

«Alle vi damene i stallen er jo enige i at når du har ridd en jævlig bra økt, ridd for en ekstern trener for eksempel, og det har gått skitbra – da er det mye bedre enn sex»

STESØSTRE, SOLIDARITET OG SKAM

tekst: RUNA FJELLANGER foto: HANNE MARIE LENTH SOLBØ
illustrasjon: ODIN DRØNEN

ER DET GREIT Å SE PÅ PORNO, ELLER BØR DU SKAMME DEG LITT?

«Vi tar utgangspunkt i hva de som er foran kamera har lyst til å gjøre med hverandre»

Anne Sofie Sveen Sverdrup, pornofilmskaper

FOTO: THOMAS TJAERANDSEN

BAKFULL IDÉ: – Og så sa jeg at vi burde lage noe porno, og så humret vi litt av det. Et halvt år seinere ringte jeg henne og sa: «Nå har jeg tenkt på det, jeg mener det faktisk, la oss gjøre det», sier Anne Sofie Steen Sverdrup.

Roskilde, 2010: Festivalens kinotelt er stappfullt mens vi venter på «Dirty Diaries». «Fisse, fisse, fisse», roper de danske guttene. Den svenske filmen består av 12 kortfilmer, og skal være såkalt «feministisk porno». Mer kunst enn porno, er konklusjonen halvveis. Verken venninnen min eller jeg føler oss utpreget kåte. Under film nummer ni, «Brown Cock», forlater flesteparten av kvinnene salen, etter å ha sett en kvinne blir penetrert av en dildo, samtidig som hun blir fistet. Jeg går også, men åtte år seinere lurer jeg på om jeg ville reagert på samme måte. For jeg har jo sett mye annet i ettertid, uten å lukke nettleseren?

Pornoskaperen

Det å se porno sammen med andre gir ikke nødvendigvis et nøyaktig bilde på hva man ville synes om en film hvis man var alene, mener Anne Sofie Sveen Sverdrup. Sammen med danske Caroline Due lager hun porno i produksjonsselskapet Bedside Productions.

– For det er så mye stigma knyttet til pornografi. Vi vet at de tingene folk søker på og tenner på når de utforsker porno på egen hånd ikke nødvendigvis er ting de har lyst til å innrømme at de tenner på – eller som de kan tenne på når de sitter ved siden av hundre andre mennesker, sier Steen Sverdrup.

Hun har jobbet på Sex og samfunn i Oslo og med utenlandske, prostituerte i Danmark. Nå lager hun porno, og ser på det som et solidaritetsprosjekt med sexarbeidere og de som er utsatt for hevnporno.

– Den beste måten vi kan hjelpe er å fjerne skammen knyttet til å ha nakenbilder på nettet.

Bedside Productions har lagd filmer med eksterne regissører og kamerafolk, og det Steen Sverdrup kaller mer punk og DIY-porno. Ideen oppsto da de var bakfulle etter en bursdagsfest.

– Og så sa jeg at vi burde lage noe porno, og så humret vi litt av det. Et halvt år seinere ringte jeg henne og sa: «Nå har jeg tenkt på det, jeg mener det faktisk, la oss gjøre det».

Det som skiller dem fra mer mainstream porno er måten de jobber, mener Steen Sverdrup. Prosessen er like viktig som resultatet, og handlingen er ikke nødvendigvis bestemt på forhånd.

– Vi tar utgangspunkt i hva de som er foran kamera har lyst til å gjøre med hverandre.

Pornomotstanderen

Hva er egentlig galt med porno? Da vi sto en gjeng med håndplakater utenfor Rockefeller, var jeg sikker: Det var kvinneundertrykkende, det var grusomt for de foran kamera og ikke minst hadde vi funnet noen forskningsartikler om de negative konsekvensene for menns potens.

Inne på Sexibithion elsket de porno, utenfor sto vi som hatet det. Ingen av oss så på porno, sa vi. Min beste venninne insisterer fortsatt på at hun ikke har sett et eneste minutt.

Pornoaksjonen ble arrangert av Kvinnegruppa Ottar, der Ane Stø er leder. Hun mener det er pengene som er problemet.

– Det er jo folk som får betalt for å ha sex foran kamera, så det er prostitusjon foran kamera, rett og slett, sier Stø. Pornobransjen tiltrekker seg sårbare og utsatte mennesker, mener hun.

– I industrien blir de veldig grovt utnyttet. Du har mange varianter av porno, fra det lettbente til det grove. Særlig de som er utsatt i den veldig grove, voldelige pornografien, har en veldig kort levetid før anus faller ut og de får store fysiske skader, i tillegg til de psykiske, sier Stø.

Hun er bekymret for kjønnsrollene i porno, og mener at både gutter og jenter som ser mye porno kan venne seg til en voldelig, krenkende seksualitet, der kvinner er underordnet menn.

– Norske barn og tenåringer har tilgang til nett fra de er ganske unge. Porno kommer inn og forteller hvordan man skal være en voksen person, og er med på å påvirke seksualiteten og identiteten ens, for mange lenge før man har begynt å ha sex

selv, sier hun.

Mens porno har blitt stadig mer normalisert de siste årene, har det dukket opp mer «alternativ» porno. Den svenske pornoskaperen Erika Lust, bosatt i Barcelona, lager porno basert på andres fantasier. I serien «XConfessions» blir ens frustrasjon over og fantasier om en høylytt nabo gjort om til film. Lust lover på nettsiden sin å skape nye bølgjer i pornoens verden, med «lidenskap, intimitet, kjærlighet og lyst i sex» og et feminint blikk, for alle som søker et pornografisk hjem på utsiden av mainstreamen.

– Den såkalte feministiske pornoen er ikke det første 11-åringene som søker etter sex på Google havner innom. Det er en litt marginal del av pornoindustrien, mener Stø.

– Jeg si at jeg undrer meg over hva det feministiske i feministisk porno handler om. Den har de samme elementene av kjønnsroller, makt og vold som mer mainstream porno har, sier hun.

Politimannen

Vi snakker for lite om hva som skjer med de som ser på porno, mener Eirik Huseby Sæther, politimann og forfatter av boka *Pornomania*. Før sto pornoblade på øverste hylle, gjerne skjult bak en plastplate, kun med forsidepikens lekne blikk synlig. Du måtte ta det med til kassa og betale der, foran kioskansatte og andre kunder. Ville du se en pornofilm var det lett å se hvilket ærend du var i når du kom luskende opp trappa fra en av byens pornosjapper med VHSen under armen. Så forandret alt seg. På midten av 2000-tallet forsvant pornosladden – og viktigere: Hvem som helst kunne se film etter film på internett, helt privat i sitt eget hjem.

Da internettpornoen kom for å bli forandret pornoen seg. Det ble mer av den, og den ►►

«Jeg si at jeg undrer meg over hva det feministiske i feministisk porno handler om. Den har de samme elementene av kjønnsroller, makt og vold som mer mainstream porno har»

Ane Stø, leder i Kvinnegruppa Ottar

KRITISK: – Det er forskjell på porno. Noe er mer plain sex, mens annen er grovt voldelig. For forbrukernes del ramler man jo borti både det ene og det andre, sier Ane Stø.

FORFATTER: Eirik Huseby Sæther har skrevet Pornomania, en bok om det han kaller «en generasjon av kikkere». Helst bør man slutte å se på porno etter å ha lært seg «the basics», mener han.

«Hvis du ser tusen timer porno og har sex kanskje et kvarter en gang i ny og ne, så er det en mismatch der»

Eirik Huseby Sæther, politimann og forfatter

◀◀ ble grovere, ifølge Huseby Sæther. Mange forstår ikke hvordan det har påvirket pornovæne våre, mener han.

– Når jeg har snakka med fagpersoner tror de at en gutt runker fem minutter og ser på porno i fem minutter av og til, sier han.

Da undervurderer man hvor ofte tenåringsgutter ser på porno, og glemmer tiden det tar å lete frem en film, tror Huseby Sæther.

– Du blir avhengig av å se sterke ting. Hva er det du ser på når du ser på porno? Det du trener på når du runker, det er noe helt annet enn den sexen du skal ha. Hvis du ser tusen timer porno og har sex kanskje et kvarter en gang i ny og ne, så er det en mismatch der, sier han.

– Naiv pornodebatt

Når Huseby Sæther snakker om «sterke ting», mener han søk som stesøstre, stemødre, tenåringer, analsex og trekant. Alle disse er på søketoppen for norske pornotittere, ifølge 2016-statistikken til PornHubs, verdens største pornonettssted.

– En del sliter med at de ikke kommer når de har vanlig sex, men de kommer med én gang når de ser på porno. Hjernen skjønner ikke helt hva du holder på med når du skal bli kåt sammen med en vanlig person, sier Huseby Sæther. Han mener pornodebatten er naiv, og at frykten for at folk skal skamme seg er et feilspor. Kanskje bør man skamme seg litt.

– Det er jo kroppen som sier: «Skal du egentlig sitte oppe og runke til dette til en time hver dag?»

I jobben som politimann møter han unge menn med et syn på seksualitet han mener kun kan stamme fra porno.

– De vil gjerne gjøre det samme som de har sett. De presser deg, de vil ha analsex og at du skal suge dem etter det, sier Huseby Sæther.

– Jeg har spurt kompiser om når de runka sist uten å se på porno, og de bare: «Det har ikke skjedd». Da skjønner du hvor mye man egentlig ser, sier han.

Får sin dose porno

Og så: wanker's remorse, skammen som kommer etterpå. Hvorfor ser så mange på porno, selv om de egentlig er litt mot? Vi må huske at det er næringsinteresser i porno, mener Ottar-leder Ane Stø. Et mål er å gjøre deg kåt, men et annet er å få deg til å vende tilbake. Selv om hun selv er motstander skjønner hun at folk ser på porno.

– Det handler om at man får et rush. Jeg røyker jo for eksempel, selv om jeg vet at det ikke er bra for meg. Man gjør jo en del ting som man i utgangspunktet ikke støtter, fordi man bare vil, sier hun.

Kvinnegruppa Ottar vil innføre et nettpornofilter, så porno i utgangspunktet er blokkert for norske nettbrukere.

– Hvis du er over 18 år og kontakter nettleverandøren din og sier: «Kan dere skru på pornoknappen, vær så snill?», så kan du altså få tilgang til det, sier Stø.

Ser du på porno med et annet mål enn seksuell utløsning, vil du få et annerledes blikk, mener hun.

– Får du lyst til å se på porno?

– Nå ser jo jeg litt porno. Hver gang jeg skal holde et foredrag, må jeg freshe meg opp litt. Så jeg får min dose, sier Stø.

– Men det er ikke mange ganger i året altså, legger hun til.

Vi, pornoprodusentene

Anne Sofie Steen Sverdrup er ikke alene om å lage porno, mener hun selv. Hun inkluderer nemlig all media, som bilder, tekst og film, som har som formål å opphisse.

– Nakenbildene vi tar og sender til hverandre og Skypesex er porno, og vi er veldig mange som produserer porno, sier hun. Steen Sverdrup vil ikke kalle pornofilmene hun lager feministisk – ikke fordi den ikke er det, men fordi det ikke er hovedformålet hennes.

– Selvfølgelig er det feministisk porno, for jeg har et feministisk verdigrunnlag for de tingene jeg gjør. Jeg er feminist, så selvfølgelig er det en del av prosessen. Men det er ikke målet, målet er å lage god porno.

Det tok mange år før vi begynte å innrømme det for hverandre: En venninne fortalte at hun ser på den samme filmen hver gang, en annen at hun hater såkalt «kvinnevennlig» porno, altså myk og kjærlig sex. Likevel kommer skammen etterpå: Hvordan har de det egentlig? Ser det ut som om hun har det godt eller vondt? Og ville de gjort det, menneskene i pornofilmene, hvis de ikke fikk betalt?

Når jeg forteller Steen Sverdrup at jeg ikke liker tanken på at menneskene i pornofilmer ikke ville ligget med hverandre uten å få penger for det, blir hun streng i stemmen. Det er ikke noe galt i å få betalt for å ha sex, mener hun.

– Ville du sattet og gjort jobben din gratis hver dag?

– Eeéh, kanskje ikke hver dag?

– Det er jævlig mange ting man gjør fordi man har bruk for penger. Grunnen til at man mener dette er helt annerledes er at man har noen helt voldsomme moralistiske innstillinger mot sexarbeid. Jeg er enig med Ottar i at porno kanskje er prostitusjon, men jeg er uenig i at det nødvendigvis er noe galt. Hvis man lurer på hvordan man kan gjøre det bedre for menneskene i denne industrien, så handler det om å slutte å fremmedgjøre de som står foran kamera.

– Hvorfor ser man på porno selv om man er litt mot?

– Jeg tror det er fordi vi skammer oss og snakker ikke nok om det. I stedet for være litt visjonære og si: «OK, vi mennesker elsker å se på hverandre pule. Kanskje vi skal få det til på en ordentlig måte?», så skyver vi det bort og later som om de som produserer pornoen ikke har noe med oss å gjøre.

FOTO: THOMAS TJAERANDSEN

DIY: Bedside Productions har både små, punkete produksjoner, og større med eksterne regissører og kamerafolk.

FOTO: THOMAS TJAERANDSEN

SNILLERE PORNO? For å lage god porno må man sørge for at alle – både foran og bak kamera – blir tatt skikkelig vare på, mener Anne Sofie Steen Sverdrup, en av pornoskaperne i produksjonsselskapet Bedside Productions.

5 OM PORNO

GRO DAHLE HAR SKREVET BARNEBOK OM PORNO, KJARTAN LAURITZEN ER PORNO, TARJEI SANDVIK MOE MISTENKER AT PORNO HJERNEVASKER UNGDOM, CAROLINE OMBERG DELER HISTORIER FRA SITT ÅR SOM PORNOSKUESPILLER, OG KJETIL ROLNESS ER SJOKKERT OVER KUNNSKAPSNIVÅET I PORNODEBATTEN.

GRO DAHLE (56)

MED EN BILDEBOK OM PORNO HAR FORFATTER GRO DAHLE TRENDET I JAPAN, BLITT SKJELT UT AV FREMMEDE PÅ TELEFON OG ANKLAGET FOR Å NORMALISERE PORNO FOR BARN. – JEG FØLER PÅ ET ANSVAR, SIER HUN.

tekst: INGRID N. EKEBERG foto: ALF ANDREAS GRØNLI SIMENSEN

– Visste du at barn i skolealder nå bruker ordet porno slik man tidligere brukte ordet «konge»? Sånn at hvis noe er rått eller kult, så sier barna: «Det var helt porno!». Forfatter Gro Dahle har så vidt rukket å sette seg ned, men er alt godt i gang med å skissere hvor utbredt porno er blant barn og unge. En EU-rapport fra noen år tilbake viser at norske barn er i Europa-toppen på å søke opp porno, og Kripos slo i fjor alarm om vekst i antall barneovergrepere.

– Alle barn som eier en Iphone eller Ipad har egentlig porno i baklomma, og det er et problem. Spørsmålet er hvordan samfunnet skal forholde seg til det, sier Dahle og gjør store øyne.

Kalt pervers

Sesam Sesam handler om lille Al som kommer over porno på storebrorens data. Han blir tatt på fersken av moren, som setter seg ned med de to brødrene for å «bare snakke litt om porno» over en skål iskrem.

Allerede før bildeboken kom ut, opplevde Dahle stor pågang. Lenge var en sak om boken blant de mest leste i japanske medier. Hun ble nedrent av hatmeldinger og folk skjelte henne ut på telefon, og hun ble kalt pervers i kommentarfeltene. Fagfolk gikk ut og mente at boken hadde et altfor alvorlig tema, i en altfor ufarlig innpakning, og anklaget henne for å oppmuntre barn til å se porno.

– Ville du ta skammen bort fra å se på porno?

– Nei, ikke i det hele tatt, protesterer hun.

«Alle barn som eier en Iphone har egentlig med seg porno i baklomma. Hvordan skal samfunnet forholde seg til det?»

Gro Dahle, forfatter

– Personlig synes jeg ikke noe om pornoindustrien. Men det finnes mange spennende kriker og kroker på internett, som nysgjerrige barn kan ramle over. Det er ikke deres skyld at det finnes porno, og sånn sett tenker jeg det er helt naturlig at de vil utforske det. Jeg vil ikke at barn skal kjenne på skam.

Dahle forteller at morens milde reaksjon er skrevet etter anbefaling fra psykologer, og tror en moraliserende og sint forelder kan gjøre langt mer skade.

– Vet du, under et intervju fortalte en journalist meg om en venn av seg som hadde fersket sønnen i å se porno. Da tok han Ipaden og slo den i stykker med en hammer, sier Dahle og smiler oppgitt.

– Hvem skal barnet da gå til, om det har spørsmål rundt hva det har sett?

Et samfunnsprosjekt

Dette er ikke første gang Dahle skaper overskrifter. På tidlig 2000-tall opplevde hun at boken *Sinna Mann*, om en far som slår barnet sitt,

ble låst inne i skap og gjemt unna av bibliotekarer som mente den var altfor sterkt kost. Hun har også skrevet om skilsmisse, foreldre med psykiske problemer, og incest – alle myntet på et ungt publikum.

– Her føler jeg på et ansvar. Det finnes barn i mørke kjellere, i skygger og i bortgjemte kroker. Jeg vil at det skal finnes bøker der de er, sier Dahle.

Ved å jobbe tett med kompetansesenteret for incest i Vestfold, har hun blitt svært opptatt av hvordan barn blander porno og lek, og kan havne i situasjoner der andre barn føler seg seksuelt misbrukt. Selv om hun ikke tror enkeltmenneske tar skade av å se porno, er hun også bekymret for hva barn vil tenke om kjønnsroller og seksualitet, dersom de blir overlatt til seg selv med å finne ut hva porno er.

– Jeg er opptatt av at bøker kan være en venn, en lyskaster som lyser opp den mørke kroken. Som viser deg hva du kan gjøre, sier hun og legger til:

– I dette tilfellet å snakke sammen.

KJARTAN LAURITZEN (23)

MED SANGTEKSTER SOM SIER «EG E PORNO» KAN MAN JO LURE PÅ HVA KJARTAN LAURITZEN EGENTLIG MENER.

tekst: REGINE STOKSTAD foto: JONATHAN VIVAAS KISE

– **Eg synger** det fordi der eg vaks opp så har alltid «porno» vore eit slang-uttrykk som blir kasta i hytt og pine. Det er eit positivt ladd uttrykk, der ein for eksempel seier «den bilen var jævlig porno» eller «denne pizzaen var porno», som betyr at «den bilen var jævlig fet» eller «denne pizzaen var jævlig god». Kor det kjem frå eller kvifor vi seier det, aner eg ikkje, men eg er ganske sikker på at det har vore eit uttrykk lenge før mi tid på planeten Tellus.

TARJEI SANDVIK MOE (19)

TARJEI SANDVIK MOE HAR TIDLIGERE UTTALT AT PORNO OG ROMANTIKK GIR OSS HÅPLØSE IDEALER. UNDERVISNINGEN ER FOR DÅRLIG, MENER HAN

tekst: REGINE STOKSTAD foto: TOBIAS WILLUMSTAD MYRLAND

– **Jeg synes** at pornobransjen er ekkel, og mistenker at porno er hjernevaskende på ungdommer. Men jeg har ingen tro på at pornoen bare skal forsvinne, så da må heller en ny, større, kul og laidback seksualundervisning på ungdommers premisser hamre over pornografien og vise hva sex faktisk er. TV, film, teater, bøker, ja, til og med lydbøker burde også prøve å skildre sex på en mer realistisk måte en pornoen gjør. ►►

CAROLINE OMBERG (34)

FOREDRAGSHOLDER INNEN SEKSUELL OG MENTAL HELSE

CAROLINE OMBERG, TIDLIGERE «STRIPPELINE» OG «MISS PRRRRR», SYNES DET ER FOR ENKELT Å SKYLDE PÅ PORNO.

– VOKSNE MÅ BEARBEIDE SINE EGNE «FUCK-UPS».

tekst: SELMA JONER foto: TOBIAS WILLUMSTAD MYRLAND

Caroline Omberg er ikke interessert i bare å snakke om sitt år som pornoskuespiller. Med foredraget «Sex og selvfølelse – Forskjellen på sex og porno» reiser hun rundt og underviser tenåringer om seksuell helse. En våt maidag på Kaffebrenneriet whisker vi om å snakke høyere om porno.

– Vi må snakke mer og ærligere med tenåringer om porno. Vi må gjøre det tidlig og vi må gjøre det ofte. Det holder ikke å gjøre det én gang i 45 minutter.

I en tid der «pornografiavhengighet» er blitt vanlig og barn ser på porno allerede fra barneskolealder, mener Omberg det er på høy tid å sette temaet på dagsorden.

Ta snakken

Frem til og med barneskolealder mener Omberg «cluet» er å følge barna når det kommer til å snakke om sex.

– Hvis de voksne bare kan bearbeide sin egen skam og sine egne *fuck-ups*, for å si det på fagspråket, tror jeg de vil oppleve at barna faktisk inviterer til innmari gode samtaler om disse temaene.

I «Snakk om det!», Helse- og omsorgsdepartementets strategi for seksuell helse, er ikke porno nevnt ved navn et eneste sted. At voksne mennesker verken klarer å snakke om porno eller setter det på timeplanen mener Omberg er «på grensen til omsorgssvikt». På grunn av mangelfull undervisning i skolen blir porno for mange hovedkilden til informasjon om sex og «hva man skal gjøre i senga». Porno oppmuntrer verken til grensesetting eller til å uttrykke hva man vil og ikke vil gjøre, mener Omberg, som tror de endimensjonale kjønnsrollene man typisk blir presentert for gjør det spesielt vanskelig for jenter.

– Det er veldig mange jenter som kjenner seg igjen i følelsen «jeg bare ligger her jeg, han er sikkert snart ferdig», eller «nå har han prøvd så hardt at jeg bare må late som om jeg kommer». En mann har alltid lyst, er alltid klar og vet nøyaktig hva han skal gjøre til enhver tid, parodierer Omberg.

– Guttene føler de må være tøffere enn de egentlig er, at de må kjøre på hardere, fortære, og være mer macho – når de egentlig bare er dritusikre og nervøse.

Alt handler om selvfølelsen

Likevel er e den tidligere pornoskuespilleren bestemt på at porno ikke er utelukkende negativt. Porno kan være til både glede og inspirasjon, men det hele avhenger av måten du har det med deg selv på i utgangspunktet, mener hun. Har du god selvfølelse har du respekt for egne grenser, men dessverre er jo nettopp problemet at tenåringer ikke føler seg bra nok, mener hun.

– De er oppdratt i et veldig prestasjonsbasert samfunn. Man føler man må prestere, at egne grenser og behov ikke er viktige, og kanskje til og med feil, siden det ikke er i tråd med det man ser på filmen, forklarer hun.

Den nakne sannhet

For å nyansere kjønnsroller og bryte med illusjonen som porno jo er, deler Omberg historier fra sitt år som pornoskuespiller i undervisningen. En historie som går igjen er den om Lasse og innspillingen på landet.

– Lasse var en sånn veldig hyggelig fyr som gikk rundt i arbeidsbukse med strå i munnen. Siden vi skulle spille inn en mer ektefølt scene og ikke en sånn «wam-bam», valgte jeg ham som medspiller.

På selve innspillingsdagen var ikke Lasse helt i form, han «hangla» litt, rett og slett.

– Han hadde problemer med å få den opp, holde den oppe, og å komme. Vi måtte avbryte scenen sånn seks ganger fordi han måtte inn på badet og runke til «gay-porn». Han var forresten bifil. I den ferdigklippede scenen ser det ut som om han leverer som en hingst, og så er det jo bare så *fake*, sier hun lattermildt.

«You fucking whore»

Problemet med porno, eller erotisk underholdning, er ikke først og fremst at den finnes, ifølge Omberg.

– Det er når den kombineres med emosjonell inkompetanse i befolkningen og et sånt perverst jag etter å tjene penger at den blir destruktiv.

Siden 70-tallet mener Omberg at pornoen har blitt mer og mer ekstrem og undertrykkende. Hva om pornoen som blir produsert til enhver tid gjenspeiler samfunnet?

– Før var det nesten koselig. Nå er det mer og mer sånn «you fucking whore», liksom. Gutta putter ståpikken ned i halsen på jenta til hun brekker seg og gråter, og mens det renner maskara sier han: «Se på meg, se på meg». Det er jo psykopatisk oppførsel, sier Omberg matt.

Det paradoksale i at denne utviklingen har skjedd parallelt med at kvinner har blitt mer og mer frigjorte i det virkelige liv, hevder hun, og legger til at skal pornoen forandres må vi ta tak i problemene i samfunnet som ligger til grunn for den først. Hun ønsker seg et samfunn med mindre fokus på prestasjon og «en forutinntatt sannhet om at ingen i utgangspunktet er bra nok som de er».

– Jeg vil at samfunnet og skolen skal snakke mer om følelser, selvfølelse og egenverd. Det er så altfor lett å legge skylda på porno. Det er veldig ansvarsfraskrivende fra de som sitter med makta, tenker jeg.

KJETIL ROLNESS (56)

KJETIL ROLNESS, MANNEN BAK BOKEN *SEX, LØGN OG VIDEOTEIP*, MENER DEBATTEN RUNDT PORNOGRAFI ER PREGET AV FØLERI OG UDOKUMENTERTE PÅSTANDER.

tekst: KRISTOFFER SOLBERG foto: TOBIAS WILLUMSTAD MYRLAND

Vi møter Kjetil Rolness i den stekende sola på utsiden av Åpen Café ved Ullevaal Hageby. Han tropper opp med solsky hund, pilotbriller og tørster etter dobbel espresso og pornopratt.

I boken *Sex, Løgn og Videoteip* fra 2003 skriver Rolness at debatten om porno baseres på premissene til mennesker som har lite eller ingen kunnskap om porno. Har vi den samme situasjonen i 2018?

– Ja, dessverre. Da jeg drev research til boken ble jeg helt sjokkert over kunnskapsnivået i debatten. Til tross for at debatten ikke er like aktuell i dag, er det de samme premissene som regjerer når det blusser opp på ny.

Rolness er fra første stund opptatt av å skille mellom hva pornografi er og hva det blir debattert som. Ett av hans hovedpunkter synes å være at dette er en debatt hvor man lar følelser og antagelser stå for god fisk, tross veldig liten empiri. Heldigvis for oss er det Rolness som står bak Store Norske Leksikons definisjon av pornografi:

«Pornografi, fremstillinger som søker å virke seksuelt opphissende. Fremstillingene kan komme i form av ord, bilder, film, og så videre.»

– Da jeg skrev boken trodde jeg at man ville få et mer avslappet forhold til porno, at diskusjonen ville bli kunnskapsbasert, men så kommer unge kule samfunnsdebattanter som Ulrikke Falch med påstander som at 90 prosent av pornografi viser vold mot kvinner? En sånn påstand er jo bare sprøyt, sier den selverklærte «pornologen».

Sex, løgn og forferdelse

– Sex representerer jo ofte en maktdynamikk. Det er overvekt av porno hvor kvinner har en svakere maktposisjon enn menn ...

– Ja, men det er jo ikke vold. Maktaspektet kan være tilstede, men det er noe som skjer innenfor et klart definert seksuelt rom. Det finnes jo noe som heter sadomashocisme. Det blir beskrevet i positive ordelag i helgebilager i VG og Dagbladet uten at noen reagerer på det, svarer Rolness.

I den hete og svettedryppende vårsolen er Rolness rask med å presisere at pornografi er mangesidig og komplisert, dersom man først tar seg tid til å analysere det.

– Det er heller slettes ikke gitt at det er mannen som har makt over kvinnen i pornografi. Det finnes mange eksempler på det motsatte. At en avsugning i seg selv skal være et bilde på mannens makt over kvinnen er absurd, det finnes mange måter å lese en slik scene på, sier han.

Sex, løgn og avsky

– Et av dine hovedpoenger at pornografi, gitt at det foregår innenfor legale rammer mellom samtykkende voksne, er greit, uansett hvor rart eller ekkelt det kan virke?

– Folk gjør veldig mye rare ting hjemme også, eller i andre sjangre. Tenk bare på realitysjangeren, folk spiser insekter eller driter seg ut. Det skulle bare mangle at man også innen denne sjangeren skulle ha minoritetslyster som folk ikke nødvendigvis liker, sier Rolness.

Han mener folk gjør mye mer ekstreme ting enn det man ser i pornografi hele tiden, gratis. Forskjellen er at i porno, så slår det inn en moralsk logikk som handler om den «gode» seksualiteten. Dersom vi ikke forstår noe seksuelt, har vi en tendens til å fordømme det eller mene at deltagerne er manipulerte.

Sex, løgn og smarttelefon

Det er 15 år siden boken. I dag har alle tilgang til pornografi på mobilen sin, og det er liten kontroll over hvem eller hvor man får tak i porno fra. Dersom noen avslører at store deler av innholdet på disse sidene er innspillinger av mindreårige, vil Rolness applaudere en slik avsløring.

– Men der er vi jo inne i en faktabasert tematisering av pornografi, noe jeg gjerne skulle sett mer av. Det som er forbløffende er at de som kritiserer pornografi ikke er interessert i sånt. De ønsker å avskrive sjangeren som sådan, med noen veldig almenne moralske argumenter.

«Så kommer unge kule samfunnsdebattanter som Ulrikke Falch med påstander som at 90 prosent av pornografi viser vold mot kvinner? Det er bare sprøyt»

Kjetil Rolness, forfatter og samfunnsdebattant

PORNOPAUSEN

FOLK FLEST TENKER AT PORNO ER GANSKE DIGG, MEN AT DET KAN IKKE SAMMENLIGNES MED «ORDENTLIG SEX». HVA SKJER NÅR MAN PLUTSELIG FØLER PÅ DET MOTSATTE?

tekst: KNUT ANDERS FINNSET illustrasjon: RUTH EMILIE RUSTAD MARTINSEN

Når sex med et annet menneske rett og slett ikke stimulerer deg like raskt og like mye, og du må lukke øynene og fantasere om noe annet, noe mer, for å bli ferdig. Og å bli ferdig er det eneste du vil. Dette scenarioet opplevde jeg i fjor, og jeg ønska aldri å oppleve det igjen. Siden har jeg prøvd å forstå hvorfor det skjedde.

Jeg slutta helt enkelt å se på porno. Som alle jojo-slankere er et evig vitnesbyrd på, er det likevel aldri lett å fullstendig nekte seg noe. Og det er ikke alltid det fungerer i lengden. Som mennesker lytter vi til kroppens signaler; hvis jeg er sulten spiser jeg, og er jeg sliten legger jeg meg ned. Er jeg kåt, så gjør jeg noe med det òg. Jeg ser på porno. Når du nekter deg noe gjør du det forbudt, og ting som er forbudt er som kjent både spennende og fristende.

På samme måte som en berg- og dalbane aldri er like rystende andre, tredje og fjerde gangen, synes mange det ikke er like spennende å se på «helt vanlig» sex for femhundrede gang. Det er kanskje derfor så mye av pornoen innrammes i fantasi-scenarier og forskjellige fetisjer. Over listen blant de mest søkte videoene på Pornhub finner man blant annet søkeord som «MILF», «step-sister», «cheerleader», «cartoon», «rimjob», «teen», «big cock», «mom», «anal», «gangbang», og så videre. Du skjønner greia.

Foruten å avdekke den enorme utbredelsen av ødipuskomplekser, forteller ikke alle disse termene oss nødvendigvis noe om hva slags porno det egentlig er snakk om. «Gangbang» er ganske rett fram – du vet hva du får. «Mom», «cheerleader» og «cartoon» er derimot mer vagt. Det gir filmene spenning ved å by på enten noe annerledes – kanskje noe mange egentlig anser for litt

perverst – eller iscenesettelse av fantasier.

Pornoen kan få mange til å oppsøke nye fantasier, presse grensene sine og utforske, for å nå nye nivåer av opphisselse. I prinsippet kanskje ikke en dum ting, og muligens har det positive effekter også. For eksempel ved å avstigmatisere forskjellige seksuelle preferanser eller som inspirasjon til eget sexliv. Mange mener at dette fenomenet kan forklares med det som i biologien og psykologien omtales som «Coolidge-effekten». Kort oppsummert går dette ut på at man føler seg opphisset av det som er nytt. Kanskje er Coolidge-effekten noe av grunnen til at mye av det man tidligere anså som fetisjer nå har blitt mainstream. Effekten brukes for øvrig også ofte som forklaring på hvorfor sexlysten noen ganger avtar i langvarige parforhold.

For en tid tilbake pratet jeg om dette med en kamerat, som sa at «hvis du har tenkt tanken, så finnes det et sted der ute». En fascinerende og litt skremmende sannhet. Den store ironien er at det nettopp er fantasien pornoen gjerne rammer.

For meg ga dette utslag i at mine egne fantasier ble mer aggressive, samtidig som jeg egentlig, paradoksalt nok, følte meg ganske fantasiløs. Og det er et paradoks, for samtidig som porno kan infiltrere våre fantasier og ideer om hvordan sex bør være, utvisker den sakte men sikkert også behovet for en levende seksuell fantasi. Du kan jo like gjerne søke det opp på nett og få det ferdig visualisert. Det var noe av det første som også slo meg i tiden etter at jeg slutta, at det var vanskelig å visualisere selv.

Forskningen på feltet er svært sprikende, og det er stor

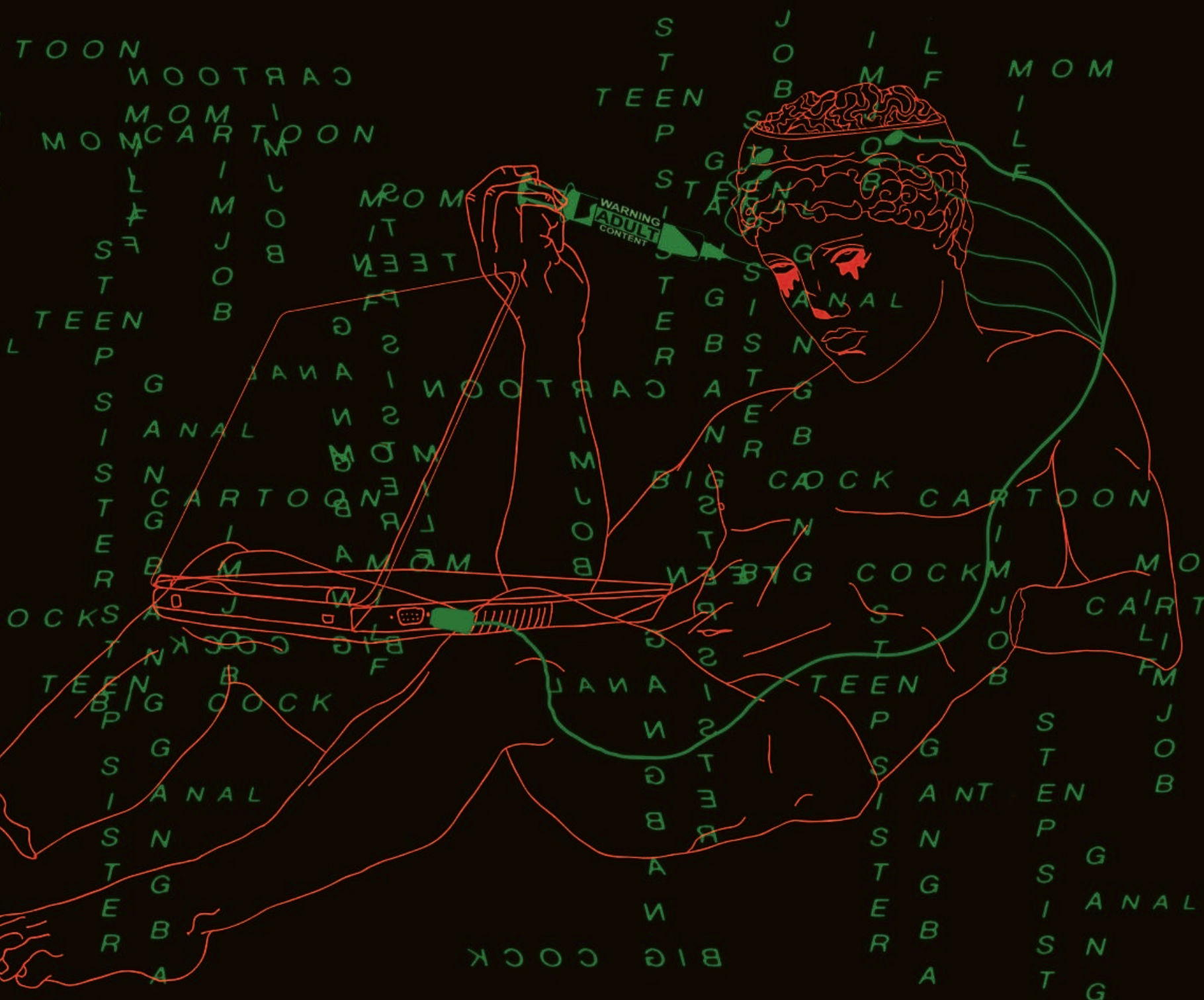
C A R
I
M
J
O
B
S
T
T E E N
P
S
I
S
T
R
A
B
I
M
L
O
B
B
G
A
N
A
S
I
S
T
E
R
B
A
M

uenighet om hvorvidt porno i det hele tatt er skadelig eller avhengighetsskapende. I en studie utført ved Cambridge universitet i 2013 tok forskere bilder av hjernene til mennesker som betegnet seg selv som pornoavhengige. Der så man lignende aktivitet i belønnings-sentrene hos disse når de ble vist pornografi, som hos rusavhengige når de ble vist bilder av rusmidler. Andre har imidlertid kritisert denne sammenligningen, da de påviste at likhetene også slutter der. Det som i hvert fall er sikkert er at det finnes mye porno der ute. En studie fra 2011 av Ogas & Gaddam viste den gang at omtrent 13 prosent av all internettrafikk besto av pornografi.

Det er mange elementer ved et samleie man tilnærmet aldri ser på Pornhub. Når var forrige gang du så pornoskuespillere klemme, kjærtegne eller stryke hverandre over håret? Mer sannsynlig er det at du så den ene ta kvelertak på den andre, eller mannen be den klynkende (av nytelse, etter sigende) dama om å holde kjeft. Skjev maktbalanse er et klassisk kjennetegn i mange pornofilmer. Om det er et tilfelle av kunst som imiterer virkeligheten eller omvendt er ikke godt å si.

Etter at jeg tok en pause fra porno har jeg definitivt fått et mer avslappa forhold til sex. Fantasien lever igjen, det er mer gøy og mindre *jobb*. Og det handler ikke bare om å bli ferdig. Når du selv må komme opp med fantasier og scenarier føles det åpenbart mer menneskelig og organisk. Da føles fraser som «cheating teen slut fucked in tent» plutselig ganske søkt. Men, som jeg nevnte innledningsvis, er ikke avholdenhet helt min greie, og jeg kommer ikke til å avstå fra å se på porno for all fremtid.

Pornoen er her for å bli, og slik jeg ser det er det ikke noe poeng i å forsøke å bekjempe den. Til det er tiltrekningkraften og utbredelsen altfor stor. Likevel er det viktig å påpeke de problematiske aspektene ved den, og hvordan det påvirker oss – særlig de som nå vokser opp med smarttelefon i lomma. Og dersom du føler et behov for å nullstille deg selv, eller kanskje ønsker å få et lite skråblikk på pornoens fotavtrykk på deg, kan jeg anbefale å ta en pornopause. Som en venn av meg så treffende uttrykte: Noen ganger må man kanskje «log off» for å «get it on».

” Sex-messen Sexhibition har holdt på siden 1991. Arrangør Nils Ally mener sex er mer tabubelagt nå enn noensinne. – Jeg ble spurt om jeg syntes det var greit at Sexhibition ble kalt «harry». Jeg sa at det er noe av poenget. Det skal være «tjo-hei» og litt harry. Folk kommer for å titte, eller å bli tittet på. Kanskje til og med ta på, hvis du spør pent.

Erlend Dalhaug Daae, fotograf